

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»

протокол від _____ 20__ р.
№ _____

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «МЕТОДИ І МОДЕЛІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ»

для здобувачів третього рівня вищої освіти освітнього рівня “Доктор філософії”
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

Схвалено на засіданні кафедри
інформаційних систем в
управлінні та обліку
26 серпня 2024 р.,
протокол № 8

Розробник: д.е.н., проф., професорка кафедри інформаційних систем в
управлінні та обліку Ірина ЗАМУЛА

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 2

ЗМІСТ

Вступ	2
Тема 1. Методи і моделі управлінського обліку: поняття та особливості застосування в наукових дослідженнях	3
Тема 2. Оцінка ефективності застосування методів і моделей управлінського обліку	3
Тема 3. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв'язанні наукових проблем у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту	4
Тема 4. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв'язанні наукових проблем у сфері економіки та фінансів	5
Тема 5. Застосування моделей та методів управлінського обліку при управлінні фінансовим ризиком	6
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 3

ВСТУП

Метою є формування здатності системного розуміння сучасних методів і моделей управлінського обліку, розвиток аналітичних навичок для ефективного прийняття управлінських рішень, а також здатності адаптувати і впроваджувати інструменти управлінського обліку у практичну діяльність підприємств із врахуванням сучасних викликів та тенденцій розвитку економіки.

Завданнями дисципліни є вивчення сучасних методів і моделей управлінського обліку, розвиток аналітичних навичок для ефективного прийняття управлінських рішень, а також застосування їх при наукових дослідженнях у сфері економіки.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 4

ТЕМА 1. Методи і моделі управлінського обліку: поняття та особливості застосування в наукових дослідженнях

План

Поняття, характеристика та специфіка методів управлінського обліку.

Особливості застосування методів управлінського обліку.

Зміст та характеристика традиційних моделей управлінського обліку.

Підходи до розробки моделей управлінського обліку із врахуванням особливостей бізнес-одиниці.

Імплементация методів і моделей управлінського обліку в наукове дослідження ідентифікованої наукової проблеми.

Контрольні питання

1. Сутність управлінського обліку
2. Які основні функції управлінського обліку?
3. Принципи управлінського обліку.
4. Сучасні методи управлінського обліку: види та характеристика
5. Особливості застосування методів управлінського обліку
6. Порядок підбору методу управлінського обліку для вирішення певного науково завдання
7. Моделювання як метод наукового пізнання
8. Які види моделей снують.
9. Види моделювання
10. Наведіть характеристику моделей управлінського обліку.
11. Яку структуру має управлінська звітність?
12. Які види внутрішньої звітності Ви знаєте?
13. Для чого призначена звітність про економічні результати?
14. За якими показниками може складатися результативна звітність про персональну відповідальність?

Рекомендована література

1. Anthony, G. Hopwood Handbook of Management Accounting Research. 2016. - 280 p
2. Christopher, S. Chapman Handbooks of Management Accounting Research 3-Volume Set,1-3. 2015. - 774 p.
3. John, Cullen Consequences of Inter Firm Chains. CIMA Publishing, 2016. - 363 p.
4. Lagovska O.A. Instruments of the strategic accounting in management of organization: opportunities and challenges of applications. Незалежний аудитор. 2016. № 15 (I). С. 17–26.
5. Loose Leaf for Managerial Accounting: Creating Value in a Dynamic Business Environment by Ronald Hilton. Publisher: McGraw-Hill Education; 12 edition (September 3, 2019)
6. Бережна, Л. В., Снитюк О. І. Економіко-математичні моделі в зовнішньоекономічній діяльності [Текст] : навч. посіб. К. : Кондор, 2016. – 386 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 5

7. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник / Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018 – 418 с.

8. Голов С. Ф. Управлінський облік [Текст]. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2018. – 534 с

9. Жуковська О. А., Файнзільберг Л. С. Математичні моделі прийняття колективних рішень [Текст] : монографія: Освіта Укр., 2018. – 160 с.

10. Заболоцький Т. М. Моделювання в управлінні портфелем фінансових активів [Текст] : монографія. – Львів : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2016. – 438 с.

11. Мазаракі А.А. Інструментарій управлінського обліку / А.А. Мазаракі, О.В. Фоміна // Економічний часопис-XXI. – 2016 – № 6. – С. 48–51.

12. Олійник В. М. Моделювання емерджентної економіки [Текст] : конспект лекцій для студ. спец. 051 "Економіка" денної форми навчання / В. М. Олійник. – Суми : СумДУ, 2019. – 207 с. – 486-26.

13. Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі : монографія / О.В. Фоміна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 470 с.

Тема 2. Оцінка ефективності застосування методів і моделей управлінського обліку

План

Індикативні показники ефективності методів і моделей управлінського обліку.

Система заходів щодо підвищення ефективності методів і моделей управлінського обліку.

Контрольні питання

1. Які методи оцінки ефективності моделі
2. Які індикативні показники ефективності методів і моделей управлінського обліку.

Рекомендована література

1. Жуковська, О. А., Файнзільберг Л. С. Математичні моделі прийняття колективних рішень : монографія. К. : Освіта Укр., 2018. – 160 с.

2. Заболоцький Т. М. Моделювання в управлінні портфелем фінансових активів: монографія. Львів : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2016. – 438 с.

3. Методичні підходи до стратегічного управління діяльністю підприємства : моногр. / П. П. Микитюк, В. Я. Брич, М. М. Федірко [та ін.] ; за заг. ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 399 с.

4. Олійник, В. М. Моделювання емерджентної економіки. Суми : СумДУ, 2019. – 207 с. – 486-26.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 6

Тема 3. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв’язанні наукових проблем у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Тема 4. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв’язанні наукових проблем у сфері економіки та фінансів

Тема 5. Застосування моделей та методів управлінського обліку при управлінні фінансовим ризиком

План

Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв’язанні наукових проблем у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв’язанні наукових проблем у сфері економіки та фінансів

Застосування моделей та методів управлінського обліку при управлінні фінансовим ризиком

Контрольні питання

1. Які моделі та методи управлінського обліку застосовуються при розв’язанні наукових проблем у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

2. Які моделі та методи управлінського обліку застосовуються при розв’язанні наукових проблем у сфері економіки та фінансів

3. Які моделі та методи управлінського обліку застосовуються при управлінні фінансовим ризиком

Рекомендована література

Основна література

1. Управлінський аналіз бізнесу (за видами економічної діяльності): навчальний посібник / І. М. Парасій-Вергуненко, К. О. Назарова, В. Ю. Гордополов, К. В. Безверхий, В. Д. Гоцуляк, М. О. Нежива, В. С. Негоденко. — Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 586 с.
2. Навчальна програма СІМА 2024: основні зміни та те, що вам потрібно знати. URL: <https://www.practicetestsacademy.com/blog/cima/cima-syllabus/>
3. Отримайте швидкий старт своєї бізнес-кар’єри з ACCA. URL: <https://www.accaglobal.com/gb/en/student/exam-support-resources.html>
4. FFM D24-J25 syllabus and study guide. URL: <https://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-students/fia/ffm/FFM%20D24-J25%20syllabus%20and%20study%20guide%20-%20final.pdf>
5. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 7

Люкс, 2021. 260 с. URL:
<http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/14328/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%90%D0%93%D0%94%202021%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B0.pdf>

6. Економічний аналіз: теорія і практика: навчально методичний посібник / А.В. Рибчук, О.А. Ковенська, Н.М. Антофій, В.І. Покотилова. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 220 с.

Допоміжна література

1. Kireitseva H., Šerevičienė V., Khrutba V., Zamula I. Internal and external factors of use and conservation of water resources in Zhytomyr region. Environmental Problems. 2024. Т. 9, № 1 <https://science.lpnu.ua/ep/all-volumes-and-issues/volume-9-number-1-2024/internal-and-external-factors-use-and-conservation>

2. Tanasiieva, M., Zamula, I., Travin, V., Nitsenko, V., Balezentis, T. and Streimikiene, D. (2020) Assessment of the Profitability of Environmental Activities in Forestry. Sustainability. 12(7), 2998. <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/7/2998>

3. Zamula I.V., Shavurska O.V., Tanasiieva M.M., Travin V.V. Impact investment in post-war Ukraine. Academy review. 2024. № 1 (60). С. 105-122. DOI: 10.32342/2074-5354-2024-1-60-8. <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2024/1/9.pdf>

4. Zamula, I., Prodanchuk, M., Kovalchuk, T., MyhalkivA., & Simakov, K. (2020). Engineering of business processes in accounting support of cash management. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, 6(3), 135-148. Retrieved from <https://are-journal.com/index.php/are/article/view/341>

5. Zamula, I., Shavurska, O., Kireitseva, H. (2024). Sustainable Development of Ukraine as an Innovative Approach to Its Post-War Recovery. Science and Innovation, 20(3), 3–16. <https://doi.org/10.15407/scine20.03.003>

6. Zhyhlei I., Zamula, I., Travin, V. Assessing organic production efficiency. Revista Română de Statistică Supliment, 2020. №. 11. С. 51-61 URL: <https://www.revistadestatistica.ro/supliment/2020/12/assessing-organic-production-efficiency/>

7. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук [та ін.]; за ред. К. Ф. Ковальчука. К. :«Центр учбової літератури», 2012. 328 с.

8. Аналітична оцінка та контроль бізнес-процесів в межах маркетингової стратегії суб'єкта господарювання: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Замули І.В. – Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2016. 388 с.

9. Замула І.В. Аналіз фінансового стану підприємства в умовах комп'ютеризації. Наукові записки Національного університету «Острозька

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 64 / 8

академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острогоз : Вид-во НаУОА, березень 2020. № 16(44). С. 199-202.

10. Замула І.В., Скороход І.О., Журавель М.Ф. Оцінка ефективності впровадження альтернативних джерел енергії в Україні. Ефективна економіка. 2024. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.34>

11. Інформаційне забезпечення економічного механізму охорони та стійкого використання природних ресурсів: монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Замули І.В. Житомир: ПП “Рута”, 2017. 308 с.

12. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник. К.: Знання, 2011. 630 с.

13. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. 2-ге вид., доп. і перероб. Житомир: ПП “Рута”, 2007. 704 с.

14. Методичні рекомендації з використання інструментарію аналізу і статистики у кваліфікаційних роботах бакалаврів і магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (автори: І.В. Замула, Т.В. Барановська, І.В. Іваненко, І.Р. Поліщук). Житомир: ЖДТУ, 2018. 68 с. URL: <https://bit.ly/3UR48mx>

15. Олійник О.В. Економічний аналіз: Практикум для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП “Рута”, 2003. 496 с.

16. Статистико-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком економічних суб’єктів: колективна монографія / За заг.ред. В.К. Савчука. К.: ФОП Ямчинський О. 2020. 292 с.

17. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Суліменко Л.А. Фінансовий аналіз: підручник. Житомир: ПП “Рута”, 2012. 609 с.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://learn.ztu.edu.ua>
2. <https://clarity-project.info/edrs>
3. <http://www.nbu.gov.ua>
4. <https://openbudget.gov.ua/>
5. <https://spending.gov.ua/new/>